

Frontal i laterals d'altar

Lluçà

Ubicació

Comarca: Lluçanès
Lloc/Adreça: Museu Episcopal de Vic. Plaça Bisbe Oliba, 3. Vic

Coordenades:

Latitud: 42.0681
Longitud: 2.07334
UTM Est (X): 423338
UTM Nord (Y): 4657753

Classificació

Número de fitxa 08109 - 160
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XIII
Estat de conservació Bo
Protecció Física
Accés Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat Privada accessible
Titular: Museu Episcopal de Vic. Plaça Bisbe Oliba, 3, 08500. Vic

Fitxes associades:

[Església de Santa Maria de Lluçà](#)

Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs

Data de registre de la dl., 13/07/2009 - 02:00

fitxa:

Descripció

El frontal i laterals d'altar són provinents de l'església de Santa Maria de Lluçà. Estan fets de pintura al tremp sobre fusta d'àlber i les dimensions són les següents: frontal 104, 5 x 178,5 x 6 centímetres; lateral

102 x 107,5 x 6,5 centímetres; lateral 101,5 x 107 x 6,5 centímetres. Segueix el corrent italo-bizantí i és datat del segon quart del segle XIII. El frontal està presidit per la figura de la Mare de Déu amb l'infant, d'acord amb l'advocació de l'antic monestir marià de Santa Maria de Lluçà, situada dins d'una mandorla quadrilobulada amb fons blau i estrellat. Maria, asseguda en un banc en forma escalonada, porta túnica i un mantell; porta a la mà dreta la poma de l'arbre del Paradís, símbol de Maria com a nova Eva, la qual amb el seu fill va redimir la humanitat del pecat original. Quatre àngels amb els noms dels evangelistes - Mateu, Joan, Marc i Lluç - sostenen la representació estelada del firmament amb el sol i la lluna, símbol de l'eternitat. Als quatre compartiments del frontal hi ha les escenes següents: l'Anunciació formada per dos personatges: l'arcàngel com a missatger que porta a la seva mà esquerra la vara i Maria que aguanta un fus de filar; la Visitació recull el moment de l'abraçada entre les dues dones Maria i Elisabet. Una inscripció avui il·legible figurava al fons de l'escena: SALUTACIONE ELISABET; l'Adoració dels mags, amb els tres reis que porten una túnica i una capa curta; i la Fugida a Egipte: Maria damunt d'una somera porta el Fill en braços i Sant Josep apareix com a guia. Els fons sobre el qual destaquen les imatges estava recobert d'una fulla de plata, però la seva oxidació ha enfosquit el color que contrasta amb la viva tonalitat de l'esmalt que domina en les anteriors representacions. La seva impressió de riquesa devia ésser acrescuda sobretot per l'estuc que imitava pedres precioses en els requadres de separació i en els temes ornamentals de l'enquadernament. En un dels laterals de l'altar hi ha l'escena de Jesús coronant la Mare de Déu amb la inscripció "Regina Caelorum". Maria i Jesús apareixen asseguts en dos bancs. Maria amb les mans juntes s'inclina vers Jesús, el qual li posa una corona. Al costat de Jesús hi ha la inscripció IHS XPS DNS NOR (Jesús Christus Dominus Noster); a l'altre lateral l'escena de la Verge envoltada dels set dons de l'Esperit Sant acompanyada de l'apòstol Joan. Maria porta una túnica blava i un mantell vermell que tapa també el seu cap. Joan també porta túnica i mantell i mostra els peus descalços.

Observacions:

El frontal d'altar presenta signes d'una partició vertical ja que la taula havia estat serrada per la meitat i feta servir com a porta d'una cort de porcs. Una còpia del frontal i laterals d'altar s'exposa dins l'església de Santa Maria de Lluçà. La referència de registre d'aquest element al Museu Episcopal de Vic és: MEV 4, MEV 10 i MEV 11. Les imatges s'han extret del llibre: Guia de les col·leccions del Museu Episcopal de Vic.

Història

El corrent italo-bizantí arribat a Catalunya als voltants de l'any 1200 es va desenvolupar al nostre país fins a mitjan segle XIII, i té en l'altar de Lluçà l'exemple més significatiu del període final d'aquest estil. A diferència de les obres conservades del primer període, a l'altar de Lluçà hi apareix una escena iconogràfica nova. Es tracta de la coronació de la Mare de Déu, molt utilitzada en aquests mateixos anys pel nou art gòtic francès. La gran qualitat d'aquesta obra ha permès individualitzar la figura d'un mestre anònim amb una personalitat definida amb el qual s'ha relacionat el frontal de Santa Magdalena de Solanllong (Ripollès), i dintre del seu cercle les magnífiques pintures murals de l'església de Sant Pau de Casseres, conservades al Museu Diocesà de Solsona. L'altar va ingressar al Museu Episcopal de Vic abans de 1893.

Bibliografia

AADD (1984). Catalunya Romànica. Osona. Volum II. Enciclopèdia Catalana, S.A. AADD (2003). Museu Episcopal de Vic. Guia de les col·leccions. Treballs Gràfics S.A. PLADEVALL, Antoni (1997). Santa Maria de Lluçà. Antiga canònica agustiniana. Impremta Sellarès (Torelló). Fitxa documental de Altar de Santa Maria de Lluçà. MEV. 4, MEV 10 i MEV 11. Museu Episcopal de Vic.

